

FARVEL TIL DEN TRADITIONELLE TILLIDSREPRÆSENTANT

Det er tid til at gå nye veje for BUPL, hvis fagligheden skal generobres, og pædagogerne igen være stolte af deres fag. Forskningsprojekt peger på en genopfindelse af tillidsrepræsentantens rolle, som en vej at gå.

Af Eva Frydensberg Holm / Foto: istockphoto

Den stolte pædagog, der brænder for sit fag og ønsker at arbejde med pædagogikken i højsædet, har trange kår. Kontrol, test og nedskæringer kaster en skygge over det, der burde stå i centrum for det daglige arbejde i landets institutioner – nemlig pædagogisk faglighed og stolthed.

Statslige og kommunale styringsredskaber hævder at løse kvalitetsproblemer i institutionerne, og disse følges af professionsstrategier, der skal højne fagligheden og øge den professionelle anerkendelse. Men problemet med disse redskaber og strategier er, at de samtidig omdanner velfærdsinstitutionerne til "servicetilbud", konstaterer forskningsprojektet: "BUPL-tillidsrepræsentanten – nye udfordringer, nye svar."

Det er tid til at gå nye veje, konkluderer selv samme forskningsprojekt og peger på en ny-

tænkning af rollen for en af de helt centrale spillere – nemlig tillidsrepræsentanten – som vejen frem. Niels Warring er lektor på RUC og en af de fem forskere, der har dykket ned i tillidsrepræsentanternes nye udfordringer. Han siger: "Det er klart, at det ikke løser hele den komplekse opgave, som BUPL står overfor. Men som bindeled mellem institutioner og det centrale niveau har tillidsrepræsentanterne en vigtig rolle. Hvis man fra centralt niveau skaber de rette vilkår, kan tillidsrepræsentanten styrke både faglighed og demokrati i de enkelte institutioner såvel som i BUPL."

HVERDAGSERFARINGER I CENTRUM

Projektet tager udgangspunkt i tillidsrepræsentanternes dagligdag, de udfordringer, som de møder, og den måde, de tackler dem på. I tre gange to dage samlede projektet 25 tillidsrepræsentanter (fællestillidsrepræsentanter, institutionstillidsrepræsentanter og områdetillidsrepræsentanter) i værksteder, hvor de kunne udvikle ideer og forslag til, hvordan deres arbejde kunne fornyes. Sideløbende tog de fem forskere bag projektet med tillidsrepræsentanterne på arbejde og bragte observationer og erfaringerne herfra med ind i værkstederne.

Værkstederne viste masser af vilje og lyst til at gå i dybden med erfaringerne fra hverdagen og komme med bud på, hvordan arbejdet kunne fornyes. Men samtidig udtrykte deltagerne frustrationer over de vilkår, arbejdet som tillidsrepræsentant har i dag.

"Det er meget betegnende for den tilstand mellem engagement og afmagt, som mange af tillidsrepræsentanterne – og pædagogerne for den sags skyld – befinder sig i. På den ene side har de et stærkt engagement og identifikation med deres opgave. På den anden side føler de afmagt og vrede, dels over hvor svært det er, og dels over de vilkår, de må arbejde under," forklarer Niels Warring.

Deltagernes hjerter bankede ikke bare for det traditionelle tillidsrepræsentantarbejde. De havde også et stort engagement i pædagogfaglige spørgsmål og var optagede af at udvikle indholdet i det pædagogiske arbejde. Og ifølge Niels Warring er det vigtigt at inddrage det engagement i en nytænkning af tillidsrepræsentantrollen:

"Skal politikdannelse i BUPL ske som andet og mere, end noget der kommer oppefra, er det afgørende, at den faglighed, der er i de enkelte institutioner, bliver formidlet videre og brugt i BUPL's politikdannelse. Der er masser af faglighed rundt om i institutionerne, og arbejdet i værkstederne er et eksempel på, hvordan erfaringer fra hverdagen kan bringes videre og udvikles, hvis man skaber rammer for det."

POLITIKDANNELSE NEDEFRA

Mens pædagoger og tillidsrepræsentanter hver dag kæmper for fagligheden i institutionerne, er man også på centralt niveau i BUPL godt i gang med at udarbejde en strategi for, hvordan den pædagogiske faglighed

NIELS WARRING

Lektor, cand.scient.soc. & ph.d. på Roskilde Universitetscenter og projektleder for forskningsprojektet "BUPL-tillidsrepræsentanten – nye udfordringer, nye svar."

Resultaterne fra undersøgelsen præsenteres i bogen:

"Mellem engagement og afmagt. Tillidsrepræsentant i BUPL – i dag og i morgen", der udgives af Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning, RUC.

og stolthed generobres. Blandt andet har man udarbejdet en professionsstrategi, der, som der står, skal "være med til styrke pædagogernes muligheder for at udøve pædagogisk arbejde på et kvalitetsmæssigt højt niveau til gavn for den enkelte pædagog, professionen som helhed – og for velfærdssamfundet."

Det er der, som Niels Warring siger, ikke nogen, der er uenig i – heller ikke de tillidsrepræsentanter, der deltog i forskningsprojektet.

"Men tillidsrepræsentanterne i projektet kendte kun i meget begrænset omfang til professionsstrategien, og som en af deltagerne udtrykte det 'virker det som endnu en opgave, vi skal påtage os. En opgave, nogle andre end os selv har arbejdet med og bestemt. Skal-opgaver fra kommunen flyder sammen med skal-opgaver fra BUPL,'" refererer Niels Warring og tilføjer:

"Hvis strategier og politikker skal føre til reel forandring, er man nødt til at give hverdagsvirkeligheden og erfaringerne en central plads. Og her peger vi altså på tillidsrepræsentanten som central aktør."

KONTAKTEN TIL HVERDAGEN

De mange kommune- og institutionssammenlægninger betyder, at det for nogle af fælles- og områdetillidsrepræsentanterne er sværere at have føling med den enkelte institution. En af fællestillidsrepræsentanterne fra projektet var i forbindelse med kommunalreformen gået fra at repræsentere ni institutioner til nu at skulle have 70 for øje. Hun var blevet "fattig i sin viden," som hun udtrykte det.

"Andre sagde, at de har fået mere indflydelse, men både MED-udvalg og områdetillidsrepræsentanter repræsenterer mange flere pædagoger, spredt på flere forskellige matrikler. Det tynger demokratiet og indflydelsesmulighederne," siger Niels Warring.

Også politikerne på centralt niveau er efter kommunalreformen og ændringer i ledelsesstrukturene kommet længere væk fra institutionerne. Det betyder, at politikerne i højere grad kommer til at træffe beslut-

ninger uden en konkret indsigt i og følelse af ansvar for hverdagen i institutionerne.

NY RETNING I BUPL

Tillidsrepræsentanterne kan, som projektet peger på, være nøglen til at føre BUPL tilbage til en grundlæggende forståelse af velfærdsinstitutionerne som et samfundsmæssigt "fællesgode" og et alternativ til den neoliberale forvandling af institutionerne til "servicetilbud" og virksomhedsinstitutioner. Men det kræver en vilje til fornyelse hos BUPL – og ikke mindst, at tillidsrepræsentanterne bliver involveret i projektet.

"Hvis tillidsrepræsentanterne skal have en central rolle, skal man understøtte og kvalificere funktionen på en helt anden måde end tilfældet er i dag. At skabe fora, hvor hverdags erfaringer er udgangspunkt for analyse, og udvikling er en vej til at skabe dialog mellem institutions- og centralniveau. På den måde kommer udvikling af faglighed og udvikling af demokrati til at hænge tæt sammen."

"Hvis strategier og politikker skal føre til reel forandring, er man nødt til at give hverdagsvirkeligheden og erfaringerne en central plads. Og her peger vi altså på tillidsrepræsentanten som central aktør."

Niels Warring, lektor, cand.scient.soc. & ph.d. på Roskilde Universitetscenter.

